

9. detsember 2025

Lahend nr 13810/22 – suuline kohtuistung

Stephan Kucera vs. Austria

Artikkel 6-1

Asjaolud

COVID-19 pandeemia ajal määras Viini linnavalitsus kaebajale trahvi Viini kihlveoseaduse rikkumise eest. Kaebaja esitas kaebuse Viini piirkondlikule halduskohtule ja taotles avalikku suulist kohtuistungit. Kohtuistung toimus videokonverentsi teel ja kõik menetluses osalejad (kohtunik, kohtusekretär, kaebaja, tema advokaat, vastaspoole advokaadid ja tunnistajad) kasutasid eraldi reaalajas audio- ja videokonverentsi ühendust. Kohus jättis kaebaja kaebuse rahuldamata ja leidis, et kaebaja mure videolingi kaudu toimuva kohtuistungiga osas seoses EIÕK artikli 6 võimaliku rikkumisega oli põhjendamatu. Kaebaja esitas edutult kaebused konstitutsioonikohtule ja kõrgemale halduskohtule.

EIK-sse pöördudes tugines kaebaja artiklile 6 ja leidis, et tal ei lubatud isiklikult kohtuistungil osaleda, mistõttu oli ta kohtuistungilt eemale jäetud ja et seetõttu rikuti tema õigust tõhusale kaitsele advokaadi poolt.

EIK seisukohad

Artikkel 6-1 ja 6-3 (c)

(1) Kaebus suulise ärakuulamise õiguse ja ärakuulamisel osalemise kohta

EIK märkis, et peab pidi kindlaks tegema, kas suulise ärakuulamise läbiviimine puhtalt virtuaalsel viisil vastas käesoleva juhtumi konkreetsetel asjaoludel konventsiooni nõuetele.

Suulisel ärakuulamisel videolingi teel oli selge õiguslik alus COVID-19 haldusmenetluse kõrvalseaduses, mis lubas suulise ärakuulamise läbiviimist sobivate tehniliste heli- ja videoedastusvahendite abil. Lisaks teenis see õiguspärast eesmärki vähendada COVID-19 levikut. EIK kordas COVID-19 rahvatervisealase hädaolukorra väga spetsiifilist konteksti, mis tekitas ühiskonnale tervikuna olulisi terviseprobleeme ja kvalifitseerus seetõttu erandlikeks ja ettenägematuteks asjaoludeks.

Istungi läbiviimise viisi osas märkis EIK, et esimese astme ärakuulamine puudutas faktide tuvastamist ega puudutanud ainult õigusküsimusi, mida oleks saanud otsustada kirjalike materjalide põhjal. Isiklik kohalolek oli kaebaja jaoks oluline. EIK kordas aga, et kaebaja osalemine menetluses videolingi teel ei olnud iseenesest konventsiooniga vastuolus. Kuigi füüsiline kohalolek oli väga soovitatav, ei olnud see omaette eesmärk, sest see teenis laiemat eesmärki, milleks oli menetluse kui terviku õigluse tagamine.

Sellela seoses rõhutas EIK, et vaidlusalune karistus oli rahatrahv ja et kaebajat esindas advokaat ja et mõlemad osalesid videokonverentsil. Lisaks ei olnud tema advokaat enne kohtuistungiga toimumist videolingi teel vastu vaielnud, vaid alles pärast selle algust. Kaebajal ja tema advokaadil oli vabadus korraldada oma osalemine eraldi või ühiselt. Lisaks said nad esitada argumente ja tunnistajaid küsitleda.

---

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd ja Eestiga seotud lahendid.

Istungi ajal esines kaks korda heliprobleeme, mis lahendati lihtsalt ja kiiresti. Kõige olulisem on see, et pooled, sealhulgas kaebaja ja tema advokaat, olid kokku leppinud, et kohtuistungil protokoll ei loeta kohtuistungil lõpus ette, mis oleks andnud neile võimaluse taotleda protokollil lisamist märkust pidevate heliprobleemide kohta. Seega ei olnud piisavalt tõendeid pidevate tehniliste probleemide olemasolu kohta.

Seega oli kaebajal võimalik täielikult teostada oma õigusi suulise kohtuistungil toimumise osas, hoolimata sellest, et see toimus kõigile menetlusosalistele videolingil teel.

Järeldus: rikkumist ei toimunud (ühehäälselt).

(2) Kaebus avaliku kohtuistungil õiguse kohta

Arvestades, et kohtuistungil ei peetud päris kohtusaalis, vaid puhtalt virtuaalselt, faktiliselt stsenaariumi, mida kohtul polnud veel olnud võimalust uurida, oli kostjariik kohustatud rakendama kompensatsioonimeetmeid, et tagada avalikkuse ja meedia nõuetekohane teavitamine kohtuistungil toimumiskohast.

Teavet toimuvate kohtuistungil kohta oli lihtne saada esimese astme kohtu hoones asuvalt teadetetahvliilt. Vaatamata tolleaegsele COVID-19 pandeemiale oli hoonesse juurdepääs endiselt võimalik. Teave kohtuistungil toimumise kohta videokonverentsil vormis oli kättesaadav kas kohtusaali uksele, mis oli teadetetahvilil märgitud, või kui mitte, siis kohtuistungil juhtiv kohtunik, kes viibis kohtusaalis, oleks saanud teavitada iga kohtusaali sisenejat videokonverentsil osalemise võimalusest.

Kuigi enne kohtusaali sisenemist oleks tulnud läbida turvakontroll, ei saanud seda tegelikult takistuseks pidada, kuna see oli igal juhul eeltingimuseks mis tahes isiklikult peetavatele kohtuistungiltele pääsemiseks. Järelikult oli käesoleva juhtumi konkreetsel asjaoludel eesistuja kohtusaali numbri kuvamine teadetetahvilil piisav kompensatsioonimeede, et tagada avalikkuse ja meedia nõuetekohane teavitamine kohtuistungil toimumiskohast.

EIK rõhutas ka, et isegi kui teatud osal elanikkonnast puudus vajalik oskusteave või tehniline varustus, oli teistel siiski vaieldamatult võimalik kohtuistungil elektrooniliselt ligi pääseda, tagades seeläbi käesoleva juhtumi kohtuvaidluste poolte jaoks piisavalt avaliku kohtuistungil õiguse tõhusus.

Seega oli käesoleva juhtumi väga spetsiifilistel asjaoludel kaebaja kohtuistungil kohta videolingil teel edastatud teave avalikkusele piisavalt kättesaadav.

Järeldus: rikkumist ei toimunud (ühehäälselt).

(3) Kaebus õiguse kohta tõhusale õigusabile

Esimese astme kohus ei olnud kohustanud kaebajat ja tema advokaati osalema kohtuistungil videolingil kaudu kahest eraldi asukohast. Neil oli vabadus korraldada oma osalemine eraldi või ühiselt ning nad võisid vabalt kokku leppida eraldi privaatsel suhtluskanali kasutamise kohtuistungil ajal. Kohtuasja toimikus ei viita miski sellele, et kaebaja ja tema advokaadi vahelise konfidentsiaalse suhtluse takistamiseks oleks olnud mingeid turvameetmeid.

Järeldus: vastuvõetamatu.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

11. detsember 2025

Lahend nr 15587/10, 32536/10 ja 18531/14 – õigus oma omandit segamatult kasutada

Diaco ja Lenchi vs. Itaalia

Protokolli nr 1 artikkel 1

Asjaolud

Kaasus puudutab ametivõimude poolt kaebajate advokaaditöö tasude maksmisega viivitamist. Nimelt andsid nad klientidele õigusabi ning nad said 44 maksekorraldust, milles kohtud määrasid neile esindamise eest hüvitise summa. Kuna nendele vastuväiteid ei esitatud, siis need maksekorraldused jõustusid peale seadusjärgse 30 päeva möödumist. Pärast kohtukantseleit loa saamist saatsid nad maksekorraldused tasumiseks. Kuna võlgnetavaid summasid ei tasutud, siis pöördusid kaebajad pädevate asutuste poole maksete tagamiseks. Kõik maksekorraldused täideti ajavahemike jooksul, mis ulatusid ühest aastast ja ühest kuust kuni nelja aasta ja kahe kuuni.

Tuginedes protokollile nr 1 artiklile 1 kurdavad kaebajad neile võlgnetavate summade, mis on maksekorraldustes kindlaks määratud, maksmisega viivitamise üle. Samuti tuginevad nad EIÕK artiklile 6 ja 13 ning kurdavad maksekorralduste täitmise võimatuse üle.

EIK seisukohad

Protokolli nr 1 artikkel 1

EIK märkis, et omandiõigust tunnustava otsuse täitmata jätmise kujutab endast sekkumist protokollile nr 1 artikli 1 esimese lõigu esimese lause tähenduses.

EIK nentis, et teatav viivitus maksekorralduste täitmisel on mõistetav, ei tohiks see viivitus, välja arvatud erandjuhtudel, ületada kokku ühte aastat – välja arvatud vastuväidete esitamise periood ja põhimõtteliselt kuus kuud maksekorralduste esitamise ja advokaatidele arve saatmise võimaluse vahel ning kuus kuud arve saatmise ja makse tegemise vahel.

Käesoleval juhul ulatusid viivitused maksekorralduste kantseleile esitamise ja tasumisele kuuluvate summade tasumise vahel pärast vastuväidete esitamise perioodi mahaarvamist veidi üle ühe aasta kuni nelja aasta ja kahe kuuni. Kostjariigi valitsus ei ole nende viivituste kohta veenvat selgitust esitanud.

EIK leidis, et ametivõimude suutmatus menetleda kaebajate juhtumeid ja täita maksekorraldusi mõistliku aja jooksul pani kaebajatele liigse koormuse.

EIK tuvastas protokollile nr 1 artiklile 1 rikkumise.

Artikkel 46

EIK märkis, et pidi esimest korda otsustama õigusabina määratud summade maksmise viivituste küsimuses. Nendes kohtuasjades täheldatud viivitused ei tundunud olevat üksikjuhtumid. Tõendid viitavad teatud häiretele õigusabina määratud summade hüvitamise menetluste haldamisel.

Seetõttu leidis EIK, et riiklikud ametiasutused peavad Ministrite Komitee järelevalve all rakendama vajalikud üldised meetmed, et kontrollida, eelkõige statistiliste andmete abil, struktuuriliste häirete olemasolu riiklikul tasandil, et teha kindlaks täheldatud häirete erinevad põhjused ning vajaduse korral tuvastada ja rakendada üldised meetmed, mis on võimelised neid probleeme lahendama ja tulevikus sarnaseid rikkumisi ära hoidma.

Artikkel 41

EIK leidis, et Itaalia peab maksma Giuseppe Diacole 7200 eurot mittevaralise kahju hüvitiseks ning Maria Alessandra Lenchile 1000 eurot mittevaralise kahju hüvitiseks.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (prantsuse keeles)

11. detsember 2025

Suurkoja lahend nr 13186/20, 16757/20, 20129/21 ja 39382/21 – väljendusvabadus

Tsaava jt vs. Gruusia

Artiklid 3, 10 ja 11

Asjaolud

Kaasus sai alguse Gruusia parlamendi ees 2019. aasta juunis toimunud meelevalduse laialiajamisest. 26 kaebajat – kellest enamik olid meelevalduse osalejad ja seda kajastanud ajakirjanikud – said laialiajamise käigus vigastada. Kõik nad osalesid järgnenud ja siiani kestvas kriminaaluurimises, mis käsitles politsei poolt meelevalduse laialiajamiseks kasutatud jõudu. Protesti algatas Venemaa Riigiduuma silmapaistev liige, pidas Gruusia parlamendi spiikri kohal kõne vene keeles õigeusu teemalise parlamentidevahelise assamblee istungjärgu raames. 7. mail 2024 langetatud otsuses kuulutas EIK koda 24 kaebaja kaebused konventsiooni artikli 3 alusel vastuvõetavaks (ja kahe ülejäänud hageja kaebused sama artikli alusel vastuvõetamatuks) ning tuvastas artikli 3 menetlusliku osa rikkumise. Kuue poolthäälega ühe vastu jäeti otsus tegemata artikli 3 sisulise osa alusel esitatud kaebuste osas ning artiklite 10 ja 11 alusel esitatud kaebuste vastuvõetavuse ja sisulise poole kohta. Samuti otsustas koda ühehäälselt, et Gruusia on täitnud oma kohustused artikli 38 alusel. Lõpuks otsustas kohus ühehäälselt, et artikli 13 alusel esitatud kaebusi ei ole vaja läbi vaadata.

23. septembril 2024 suunati asi nelja avalduse alusel ja nende esitajate palvel suurkojale.

Suurkoja seisukohad

Kohus märkis, et kuigi sündmustele järgnev uurimine oli kestnud juba üle viie ja poole aasta, ei olnud see ikka veel viinud kõigi asjaolude põhjaliku hindamiseni. Samuti ei ole tehtud järeldusi kaebajate väärkohtlemise või nende riigiametnike isikusamasuse kohta, kes olid kasutanud – või käskinud kasutada – liigset jõudu.

Kohus leidis ka, et puudusid tõendid selle kohta, et kaebajate vigastused oleksid olnud nende endi käitumise vältimatu tagajärg. Politsei näis olevat kasutanud kummikuule üldise rahvahulga ohjeldamise relvana. Eelkõige oli Gruusia õigusraamistikus mitmeid puudusi seoses kummikuulite kasutamisega meelevalduste ajal ja meelevalduse laiali ajamise viisiga. Lisaks ei olnud kaebajatest ajakirjanike takistamine sündmuste ohutul ja vabal kajastamisel õigustatud ega proportsionaalne.

Kuigi meelevalduse laiali ajamise soovil võis olla teatav õigustus, eriti kuna see toimus parlamendihoone ees ja mõned meelevaldajad tahtsid hoonet rünnata, leidis kohus, et laiali ajamise viis ei olnud õigustatud. Täpsemalt öeldes ei antud käsku laiali minna ega olnud selget kuuldatavat hoiatust kummikuulide eelseisva kasutamise kohta. Eelkõige oli kasutatud põhjendamatu jõudu, mis põhjustas kaebajatele ja teistele füüsilisi vigastusi.

Suurkoda tuvastas artikli 3 rikkumise 24 kaebaja osas, artikli 10 rikkumise 14 kaebaja osas, artikli 11 rikkumise 11 kaebaja osas ja artikli 38 mitterikkumise.

Artikkel 41

Kohus otsustas, et Gruusia peab maksma kahele kaebajale igaühele 75 000 eurot ja kahele kaebajale igaühele 85 000 eurot varalise kahju eest. Kohus otsustas, et Gruusia peab maksma kõigile kaebajatele mittevormalise kahju eest kohtuotsuses sätestatud summad ja 22 kaebajale ühiselt 38 414,99 eurot kulutuste katteks.

Lahendile on lisatud eriarvamused.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

Kohtulahendit selgitav video on kättesaadav [siit](#).